

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Deres referanse

Vår referanse
2008/863 420.0 TBR

Vår dato
15.04.2008

Rikspolitisk bestemmelse om kjøpesentre - høring

Fylkesmannen viser til Miljøverndepartementets brev av 18. januar 2008 med anmodning om uttalelse til forslag til rikspolitisk bestemmelse om kjøpesentre.

Våre merknader er i hovedsak tematisert og kommentert slik de er presentert i departementets høringsutkast.

Innledning

Fylkesmannen stiller seg generelt positiv til forslaget om rikspolitisk bestemmelse for kjøpesentre, som har til hensikt å styrke eksisterende byer og tettsteder og bidra til et mer miljøvennlig transportvalg. Fylkesmannen vil fremheve det som positivt at regjeringen vil ta i bruk nye juridiske virkemidler for å sikre gjennomføring av nasjonal og regional politikk på dette området.

Det er Fylkesmannens inntrykk at fylkes(del)planer som avløste den tidligere rikspolitiske bestemmelsen om kjøpesentre, er forskjellige både når det gjelder innhold og hvordan de følges opp. Noen fylker mangler dessuten slike planer for hele eller deler av fylket. Fylkesmannen ser et klart behov for et redskap som sikrer en mer lik håndtering av slike saker fra fylke til fylke. En ny rikspolitisk bestemmelse vil etter vår oppfatning bidra til dette.

Regionale forhold

Tidligere rikspolitisk bestemmelse for kjøpesentre, og Opplands fylkesdelplan for lokalisering av varehandel (godkjent av Miljøverndepartementet i desember 2004), bidro til politisk debatt og større interesse for sentrum, samt bedre samarbeid mellom aktørene i de tradisjonelle sentrumsområdene. Dette bidro til å skape positive holdninger til hvor viktig det er å utvikle attraktive sentrumsområder. Men dessverre har holdningsendringer hatt liten effekt når kommunene har stått overfor konkrete handlingsvalg. Da er det ofte andre hensyn som tilsynelatende styrer valget.

Fylkesmannen legger ikke skjul på at fylkesdelplanen for kjøpesentre har vært utfordrende å praktisere. Dette gjelder særlig avgrensning av sentrum og krav om dokumentasjon for å vise at etableringens størrelse er tilpasset stedets størrelse, funksjon og handelsomland. Problemstillingene er ofte sammensatte og vanskelig å forstå for de impliserte. Fylkesmannen har brukt planen aktivt i sitt arbeid med arealplaner, og har fremmet innsigelser i saker som har vært i strid med fylkesdelplanen. Etter Fylkesmannens oppfatning har fylkesdelplanen

Besøksadresse	Postadresse	Fakturaadresse	Telefon	Saksbehandler, innvalgstelefon
Statens Hus	Serviceboks	Fakturamottak SSO	61 26 60 00	Tor Brustugun, 61266032
Storgata 170	2626 LILLEHAMMER	Postboks 4104	Telefaks	Elektronisk post
Lillehammer		2307 HAMAR	61 26 61 67	postmottak@fmop.no
			Org. nr.:	Internett
			970 350 934	http://www.fmop.no

likevel vært et hensiktsmessig redskap for å styre kjøpesenteretableringer. Det er imidlertid viktig å få til en felles planforståelse for gjennomføring av planen.

Bransjeglidninger de senere år har gitt nye utfordringer i forhold til oppfølging av kjøpesenterstoppen og fylkes(del)planene. Ulike typer varehus tilbyr etter hvert et bredere varespekter. På denne måten flyttes stadig flere typer detaljvarehandel fra sentrumsområdene og ut i eksternt beliggende varehus som forhandler plasskrevende varer. Fylkesmannen viser til at i små kommuner er markedene så små at eksterne kjøpesentra blir en betydelig konkurrent til de små tettstedssentrene, med resultatet at tettstedenes attraktivitet undergraves.

Tydelige signaler og sterkere nasjonal styring

Fylkesmannen ser behovet for en sterkere nasjonal styring av en regional samordning av lokaliseringspolitikken for handel. Regjeringen bør påse at det blir utarbeidet regionalt regelverk eller regionale planer som er tilpasset regionenes utfordringer. Fylkesmannen mener at regjeringen bør gi klare styringssignaler til fylkesmennene, samt andre statlige regionale myndigheter som vegvesenet og til fylkeskommunen, om at de har et felles ansvar for å følge opp fylkes(del)planene.

Departementet bør videre påse at regelverket/planene blir fulgt opp i praksis. Dette for å sikre uheldige konsekvenser ved evt. dispensasjoner hvor hvert prosjekt vurderes som et særtilfelle. Fylkesmannen er derfor tilfreds med at regjeringen foreslår at fylkesmennene skal ha myndighet til å forvalte denne rikspolitiske bestemmelsen.

Det er signalisert at Miljøverndepartementet vil utarbeide retningslinjer for revisjon av fylkes(del)planene. Fylkesmannen ser behov for at revisjonsarbeidet kommer raskt i gang. Arbeidet med retningslinjer for dette arbeidet bør derfor prioriteres.

Rikspolitisk bestemmelse for kjøpesentre en naturlig del av areal -og transportpolitikken

Hensikten med denne rikspolitiske bestemmelsen er i det alt vesentligste det samme som i rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal- og transportplanlegging. Fylkesmannen tolker innføring av rikspolitisk bestemmelse for kjøpesentre som et sterkt statlig signal til at offentlige aktører i større grad må forplikte seg til å arbeide aktivt med areal- og transportplanlegging i byer og tettsteder. De offentlige aktørene er kommuner, fylkeskommuner, fylkesmenn og øvrige regionale statsetater som bl.a. Statens vegvesen. Ved systematisk areal- og transportplanlegging legges grunnlaget for å utvikle attraktive og effektive byer- og tettsteder med stor bruk av miljøriktige transportformer som gange, sykkel og kollektive transportløsninger.

Ved aktiv deltagelse i areal -og transportplanlegging på tvers av kommunenes grenser, oppnås forståelse og kunnskap om hvordan arealbruk påvirker transportmønsteret og vice-versa. Dette kan i seg selv medføre færre uønskede arealdisponeringer, og mindre behov for å benytte den rikspolitiske bestemmelsen.

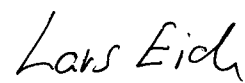
Dette vil også ha verdi for Oppland som ett av landets største reiselivsfylker, og landets største hyttefylke med 44 000 hytter. Det gir utfordringer knyttet til store trafikkmengder i forbindelse med helger og ferier. Fylkesmannen savner sterkere regionale sammenhenger mellom areal -og transportpolitikken, hyttepolitikken og vernepolitikken for områder som finnes i Oppland. Fylkesmannen viser her til sin uttalelse til Nasjonal transportplan 2010 – 2019.

Avslutning

Selv om planspørsmål vil innholde elementer av skjønn, er det viktig å arbeide videre med å konkretisere virkemidler og bestemmelser for å nå målsettingen om en mer bærekraftig og robust by- og tettstedsutvikling. Den rikspolitiske bestemmelsen om kjøpesentre er et viktig bidrag for å nå målsettingen.

Kristin Hille Valla

Lars Eide
avdelingsdirektør

Kopi:

Oppland fylkeskommune
Kommunene i Oppland